

Державне агентство лісових ресурсів України
Національна академія наук України
УКРАЇНСЬКИЙ ОРДЕНА «ЗНАК ПОШАНИ» НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ
ІНСТИТУТ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА ТА АГРОЛІСОМЕЛІОРАЦІЇ
ІМ. Г. М. ВИСОЦЬКОГО (УКРНДІЛГА)

вул. Пушкінська, 86, м. Харків, 61024.
E-mail: uriffm@uriffm.org.ua

Телефон +38 (057) 704-10-02
Факс +38 (057) 704-10-02

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

директор УкрНДІЛГА,
член-кор. НАН і НААН України,
д.с.-г.н, проф.

В. П. Ткач

28 березня 2023 р.

ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ ДО АСПІРАНТУРИ
З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ
зі спеціальності 205 «Лісове господарство»,
галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство»

Схвалено рішенням
Вченої ради УкрНДІЛГА,
протокол № 4 від 28 березня 2023 р.

Харків – 2023

Ткач В. П., Висоцька Н. Ю., Кобець О.В., Мешкова В. Л., Пастернак В. П., Герман Л. В. Програма вступного іспиту до аспірантури з іноземної мови для здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 205 «Лісове господарство» (галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство»). Х. : УкрНДІЛГА, 2023. 12 с.

Програму розроблено проектною групою Українського ордена «Знак Пошани» науково-дослідний інституту лісового господарства та агролісомеліорації ім. Г. М. Висоцького (УкрНДІЛГА) з розробки складових компонентів стандартів вищої освіти спеціальності **205 «Лісове господарство»** з урахуванням положень чинного законодавства України. Програма призначена для вступників до аспірантури УкрНДІЛГА для складання вступного іспиту до аспірантури з іноземної мови для здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 205 «Лісове господарство» (галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство»).

Склад проектної групи:

Керівник:

Ткач
Віктор Петрович

Директор УкрНДІЛГА, д.с.-г.н., професор, член-кореспондент НАН і НААН України

Члени:

Висоцька
Наталя Юріївна

Перший заступник директора з наукової роботи, кандидат с.-г. наук, старший науковий дослідник

Кобець
Олексій Володимирович

Вчений секретар УкрНДІЛГА, кандидат с.-г. наук, старший дослідник

Мешкова
Валентина Львівна

Головний науковий співробітник відділу ентомології, фітопатології та фізіології УкрНДІЛГА, доктор с.-г. наук, професор

Пастернак
Володимир Петрович

Головний науковий співробітник відділу інвентаризації лісів, моніторингу, сертифікації та лісовпорядкування УкрНДІЛГА, доктор с.-г. наук, професор

Герман
Людмила Володимирівна

Доцент кафедри мовної підготовки Державного біотехнологічного університету, кандидат філологічних наук, доцент

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Структура вступного іспиту	5
Критерії оцінювання	5
Вимоги до навичок та вмінь в мовленнєвій діяльності	6
Рекомендована література	11

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

У відповідності до Постанови Кабінету Міністрів України № 261 від 23.03.2016 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» зарахування до аспірантури відбувається в тому числі за результатами складання вступного іспиту з іноземної мови (англійської, німецької, французької) в обсязі, який відповідає рівню B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти. Вступник, який підтвердив свій рівень знання англійської мови дійсним сертифікатом тестів TOEFL або International English Language Testing System або сертифікатом Cambridge English Language Assessment (не нижче рівня B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти або аналогічного рівня); німецької мови, дійсним сертифікатом TestDaF (не нижче рівня B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти або аналогічного рівня); французької мови, дійсним сертифікатом тесту DELF або DALF (не нижче рівня B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти або аналогічного рівня), звільняється від складання вступного іспиту з іноземної мови. Під час визначення результатів конкурсу зазначені сертифікати прирівнюються до результатів вступного іспиту з іноземної мови з найвищим балом. Експертизу поданих вступниками міжнародних сертифікатів з іноземної мови проводить Приймальна комісія до початку вступних випробувань.

Метою вступного іспиту є визначення рівня підготовки вступників з іноземної (англійської, німецької, французької) мови та подальше спрямування навчання іноземній мові з огляду на актуальність інтеграції освітньої системи України у європейський та світовий освітній простір та потребу в підвищенні рівня знань аспірантами іноземних мов і навичок активної роботи з міжнародними базами наукової інформації. Вступники до аспірантури повинні продемонструвати фундаментальний рівень сформованості функціональної, мовної та мовленнєвої компетенцій.

Функціональна компетентність полягає у впевненому і правильному користуванні англійською мовою у професійних, наукових та інших цілях, зокрема у вмінні читати та анотувати наукові тексти (першоджерела), слухати лекції, готувати доповіді, проводити презентації та семінари, дотримуючись параметрів комунікативно-стилістичної доцільності. Вступники мають вміти сприймати на слух різножанрові та різнопредметні аутентичні тексти та мати навички письмового відтворення основної інформації тексту чи відтворення детальної інформації у тестовому форматі.

Мовна компетентність передбачає володіння кандидатом орфографічними, орфоепічними, фонетичними, лексичними, граматичними та стилістичними нормами сучасної англійської мови.

Мовленнєва компетентність охоплює вміння чітко і послідовно викласти свою думку в заданій комунікативній ситуації, дотримуючись параметрів комунікативної відповідності й мовної правильності та реалізуючи певні типи тексту, що мають свою структуру і композицію, а саме: переказ, розповідь, опис, характеристика, рецензія, коментар.

Вступник повинен:

- знати: обговорювати навчальні та пов'язані з напрямом підготовки питання, для того щоб досягти порозуміння зі співрозмовником; готувати публічні виступи з низки великої кількості галузевих питань, застосовуючи відповідні засоби вербальної комунікації та адекватні форми ведення дискусій і дебатів; знаходити нову текстову, графічну, аудіо- та відеоінформацію, що міститься в іншомовних галузевих матеріалах (як у друкованому, так і в електронному вигляді), користуючись відповідними пошуковими методами і термінологією; аналізувати іншомовні джерела інформації для отримання даних, що є необхідними для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень; писати професійні тексти і документи іноземною мовою з низки галузевих питань; перекладати іншомовні професійні тексти рідною мовою, користуючись двомовними термінологічними словниками, електронними словниками та програмним забезпеченням перекладацького спрямування; вести усне монологічне та діалогічне спілкування у межах побутової, суспільно-політичної, загальноекономічної та фахової та наукової тематики.

- вміти: використовуючи довідникову літературу, граматичний і лексичний матеріал вміти читати, розуміти, переказувати, анотувати текст, написаний іноземною мовою, спілкуватися іноземною мовою з співбесідником на ділові та соціально-побутові теми, спілкуватися іноземною мовою з співбесідником на науково-технічні теми.

СТРУКТУРА ВСТУПНОГО ІСПИТУ

Вступний іспит до аспірантури з іноземної мови складається з трьох завдань, які націлені на перевірку рівня сформованості функціональної, мовленнєвої та мовної компетенцій:

1. Читання із словником оригінального тексту з фаху з точною передачею змісту прочитаного у формі письмового перекладу. Обсяг тексту із розрахунку не менш ніж 1500 друкованих знаків за одну академічну годину.

2. Читання без словника оригінального тексту з фаху з передачею змісту у формі переказу українською або іноземною мовою. Темп читання не менш ніж 400 друкованих знаків за хвилину. Обсяг тексту не менш ніж 900 друкованих знаків.

3. Бесіда іноземною мовою згідно з тематикою, передбаченою програмою.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Максимальна кількість балів – 100 .

Максимальна кількість балів за завдання 1 – 40 балів.

Максимальна кількість балів за завдання 2–30 балів.

Максимальна кількість балів за завдання 3–30 балів. Кожне питання оцінюється у 2 бали.

ВИМОГИ ДО НАВИЧОК ТА ВМІНЬ В МОВЛЕННЄВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Складовими мовленнєвої діяльності є рецептивні та продуктивні вміння. До рецептивних умінь належать читання та аудіювання.

Читання

Вступник до аспірантури повинен вміти:

- виконувати різні види робіт з оригінальною літературою з фаху відповідно до завдань кафедри іноземних мов і залежно від поставлених завдань, що полягають у розумінні змісту й отриманні різноманітної інформації з оригінального джерела, що прочитано;
- читати й розуміти тексти загальнонаукового та професійно орієнтованого характеру;
- володіти всіма видами читання (вивчаючим, ознайомлювальним, переглядовим і пошуковим);
- читати без словника із швидкістю 500–550 друкованих знаків за хвилину (обсяг матеріалу для одноразового контролю – 900 друкованих знаків);
- читати за допомогою галузевого словника із швидкістю не менше, ніж 300 друкованих знаків за хвилину (обсяг матеріалу для одноразового контролю – не менше, ніж 1200–1500 друкованих знаків за одну академічну годину);
- робити висновки й умовиводи на основі переробки отриманої інформації.

Аудіювання

Вступник до аспірантури повинен розуміти:

- запитання екзаменаторів;
- короткі висловлювання й коментарі екзаменаторів;
- повідомлення й оголошення на конкретні та абстрактні теми, мовлення яких є нормативне;
- інформацію із засобів масової інформації про суспільно-політичне життя держави.

Говоріння

Монологічне мовлення:

- представляти себе;
- володіти мовленнєвим етикетом повсякденного й професійного спілкування;
- володіти всіма видами монологічного мовлення (інформування, пояснення, уточнення тощо);
- проводити презентації;
- робити коротке непідготовлене повідомлення з тематики, визначеної екзаменатором.

Діалогічне мовлення:

- починати бесіду, вести та завершувати її;

– вести бесіду, демонструючи елементи розпиту, пояснення, висловлення власної думки і т.ін.

– уміти встановлювати контакти у ситуаціях повсякденного, професійного та наукового спілкування (контакти по телефону, обмін інформацією/дискусія).

Переклад

Під час перекладу оригінального матеріалу вступник до аспірантури повинен уміти:

- працювати з двомовним та одномовним словниками;
- обирати з двомовного словника відповідні українські або іншомовні еквіваленти;
- давати повний та адекватний переклад на основі розпізнавання синтаксичної структури речення.

Характер навчального мовного матеріалу

Правила читання

Для розвитку навичок і вмінь читання вступник до аспірантури повинен у галузі орфоєпії володіти на рівні автоматизму вимовою всіх звуків іноземної мови до міри, що забезпечує можливість для вступника зрозуміти промовлений текст.

Вступник до аспірантури повинен також володіти автоматизмом паузації на основі синтагматичного ділення речення, зв'язністю сприйняття і відтворення синтагм і основними інтонаційними контурами.

Граматичний мінімум

Граматичний мінімум з англійської мови передбачає знання таких тем:

1. Речення. Порядок слів в англійському реченні.
2. Комунікативні типи речень. Розповідні, питальні та заперечні, питально-заперечні речення.
3. Типи питальних речень.
4. Іменник. Однина та множина іменників. Присвійний відмінок.
5. Артикль (a/an; the).
6. Займенник. Особові, присвійні, вказівні, питальні займенники. Неозначені займенники some, any, somebody, something, anybody, anything і заперечні займенники no, nobody, nothing. Кількісні займенники many, much, few, a few, little, a little. Неозначено-особовий займенник one. Підсилювальні та зворотні займенники.
7. Зворот there is , there are.
8. Слова-замінники.
9. Прикметник. Ступені порівняння.
10. Прислівник. Ступені порівняння.

11. Числівник. Кількісні та порядкові числівники. Дріб. Читання формул, хронологічних дат, позначень часу.

12. Прийменник. Прийменники часу. Прийменники місця. Прийменники руху.

13. Безособові речення.

14. Дієслово. Допоміжні та смислові дієслова, дієслово-зв'язка.

15. Спосіб (дійсний, умовний, наказовий). Система часів.

16. Часова система англійського дієслова в активному стані:

- Present, Past, Future Simple;
- Present, Past, Future Continuous;
- Present, Past, Future Perfect.

17. Часова система англійського дієслова в пасивному стані:

- Present, Past, Future Simple;
- Present, Past, Future Continuous;
- Present, Past, Future Perfect.

18. Модальні дієслова та їх еквіваленти. Ознаки модальності to be + Infinitive, to have + Infinitive, ~should + Infinitive. Модальні дієслова з перфектним інфінітивом.

19. Узгодження часів.

20. Пряма та непряма мова.

21. Умовні речення.

22. Безособові форми дієслова. Дієприкметник. Інфінітив. Герундій.

Найуживаніші суфікси, префікси англійської мови наукової літератури та їх значення. Основні суфікси іменників, прикметників, дієслів, прислівників.

Мінімум для оволодіння читанням передбачає подальшу автоматизацію вказаних явищ; основні випадки виразу модальності і використання форм умовного способу підмови даного фаху.

Граматичний мінімум з німецької мови передбачає знання таких тем:

1. Артикль: відмінювання і використання означеного і неозначеного артиклів, відсутність артикля.

2. Іменник: рід іменника, утворення множини, відмінювання іменників.

3. Прийменники: прийменники, що управляють давальним відмінком; прийменники, що управляють знахідним відмінком; прийменники, що управляють давальним або знахідним відмінком.

4. Прикметник: ступені порівняння.

5. Займенники: особові, присвійні, вказівні, заперечні, займенники sich, man, es.

6. Числівники: кількісні та порядкові.

7. Дієслово: слабкі та сильні дієслова; неправильні дієслова; основні форми дієслова; утворення і використання часових форм дієслова в індикативі (Präsens, Präteritum, Perfekt, Plusquamperfekt, Futur I, Futur II), утворення і використання часових форм пасиву.

8. Засоби вираження модальності: модальні слова, модальні слова з пасивним інфінітивом, інфінітивні конструкції *sein (haben) + zu + Infinitiv* та конструкція *lassen sich + Infinitiv*.

9. Безособові форми німецького дієслова: інфінітив, його форми та функції; знахідний відмінок з інфінітивом, інфінітивні звороти *um (statt, ohne) + zu + Infinitiv*.

10. Дієприкметник теперішнього та минулого часу, його форма та функції; дієприкметник теперішнього часу та дієприкметник минулого часу в функції означення; дієприкметник теперішнього часу з часткою *zu* в ролі означення, поширене означення; відокремлені дієприкметникові звороти.

11. Сполучники: найбільш поширені сурядні та підрядні сполучники.

12. Речення: прямий та зворотний порядок слів в простому та складному реченнях; порядок слів у питальному та спонукальному реченнях; порядок слів у складносурядному та складнопідрядному реченнях; типи підрядних речень.

Грамотичний мінімум з французької мови передбачає знання таких тем:

1. Артиклі.
2. Іменники.
3. Детермінативи.
4. Прикметники: рід, число. Ступені порівняння якісних прикметників. Числівники: якісні та порядкові.
5. Займенники.
6. Дієслово: безособові, перехідні та неперехідні. Форми відмінювання. Утворення часів і їх вживання: *présent, imparfait, passé composé, passé simple, plus-que-parfait, passé immédiat, passé antérieur, futur simple, futur antérieur, futur immédiat, futur dans le passé*. Узгодження часів дійсного способу. Наказовий спосіб. Умовний спосіб.
7. Займенникові дієслова. Утворення пасивної форми.
8. Безособові дієслова і вирази: *infinitif présent et passé. Participe présent, participe passé, participe passé composé. Le gérondif*.
9. Прислівник. Розряди прислівників. Утворення прислівників. Вживання прикметників у значенні прислівників. Ступені порівняння прислівників.
10. Прийменник: Значення і вживання прийменників.
11. Сполучник: Сурядні сполучники. Підрядні сполучники.
12. Словосполучення: Вільні і стійкі словосполучення.
13. Просте речення. Головні члени речення. Види присудка (дієслівний та іменниковий). Узгодження підмета з присудком. Другорядні члени речення.
14. Порядок слів у стверджувальному і питальному реченнях. Виділення членів речення.
15. Складне речення. Складносурядне речення. Складнопідрядне речення. Види підрядних речень. Підрядне речення додаткове. Інфінітивний зворот. Непряма мова. Підрядне речення означальне. Підрядні речення

обставинні (часу, місця, причини, мети, умовні, порівняльні, поступки). Абсолютний дієприкметниковий зворот. Розділові знаки.

Лексичний мінімум

Лексичний мінімум має складати не менш ніж 2500 слів і словосполучень, включаючи загальнонаукову і спеціальну лексику, що відповідає спеціальності «Лісове господарство».

У цей мінімум входять загальнонавчана термінологічна лексика за фахом, а також так званий потенційний словник, який має бути сформований у процесі навчання у вищому навчальному закладі та складається з:

– інтернаціональних слів, подібних за виразом і таких, що збігаються за змістом в українській та іноземних мовах;

– відтворюваних похідних і складних слів, створених із знайомих морфем на основі вивчених словотворчих моделей. Для роботи над літературою з фаху вступник також повинен знати найбільш уживані фразеологізми, скорочення і позначки, прийняті в цій літературі.

Усне мовлення

Усне мовлення передбачає говоріння за темами з використанням активного лексичного мінімуму (не менше ніж 1200 слів і словосполучень) та відповідного граматичного матеріалу, зазначеного вище.

Список тем для говоріння та співбесіди:

1. Про себе. Біографія.
2. Мій навчальний заклад.
3. Моя спеціальність (освіта, дослідницька робота, наукова зацікавленість).
4. Україна. Природно-економічний потенціал.
5. Лісове господарство України.
6. Лісове господарство країни, мову якої вивчає вступник до аспірантури.
7. Галузь науки, в рамках якої буде проводитись дослідження.
8. Досягнення української науки і техніки.
9. Захист довкілля.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Бакаєва Г. Є., Борисенко О. А., Зуєнок І. І. та ін. English for Specific Purposes (ESP). National Curriculum for Universities: Програма з англійської мови для професійного спілкування. К.: Ленвіт, 2005. 119 с.
2. Бондар Т. І., Кириченко З. Ф. та ін. Англійська мова для аспірантів та наукових співробітників: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 352 с.
3. Бориско Н. Ф. Бизнес-курс немецкого языка, 3-е издание, К. : Логос, 1998. 350 с.
4. Володіна В. Д., Кропивка С. Т., Лещінська А. В., Рогаль І. І. Навчально-методичний посібник з німецької мови. Х. : ХНАУ, 2006. 133 с.
5. Герман Л. В., Паніна О. А., Шульга І. В. Граматика англійської мови у таблицях. Харків: ХНАУ, 2004. 29 с.
6. Герман Л. В., Лепестков Г. О., Паніна О. А. Ділова іноземна мова: англійські ділові папери: методичні вказівки і завданням. Х.: ХНАУ, 2005. 28 с.
7. Герман Л. В., Ільєнко О. Л., Турченко В. О. Grammar guide for future scientists. Х. : ХНАУ, 2012. 142 с.
8. Ємельянова Є. С., Жук Л. Я. Writing summaries: навчально-методичний посібник для студентів, магістрів та аспірантів денної, заочної та дистанційної форм навчання вищих навчальних закладів. Х.: ХНТУСГ, 2011. 48 с.
9. Жук Л. Я. Dialogues on Diversity: навч. посібник. Харків, 2009. 224 с.
10. Жук Л. Я., Ємельянова Є. С., Ільєнко О. Л. Academic and Professional Communication: навч. посібник для студентів, магістрів та аспірантів вищих навчальних закладів. Х.: Міськдрук, 2011. 268 с.
11. Корольова М. Р., Лисенко Е. І. та ін. Німецька мова. К.: Вища школа, 1992. 304 с.
12. Костюк О. Л. Français, niveau intermédiaire DELF: Підручник для вищих навчальних закладів. К.: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2002. 224 с.
13. Крючков Г. Г., Мамотенко М. П., Хлопук В. С., Воєводська В. Є. Прискорений курс французької мови: Підручник. К. : А.С.К., 2001. 384 с.
14. Попова І. Н., Казакова Ж. А., Ковальчук Г. М. Французский язык. Практический курс. М. : Высшая школа, 2000. 567 с.
15. Хоменко Л. О. Німецька мова. Практичний курс німецької мови для сільськогосподарських ВНЗ II–IV рівня акредитації. Вінниця, 2009. 521 с.
16. Hammond H. Seeing the forest among the trees. Vancouver: Polestar Press Ltd, 1992. 311 p.
17. Harlow W. Textbook of dendrology. New York: McGraw-Hill. Inc. New York, 1991. 501 p.
18. Khachaturova M. F. English for Business Contacts. К. : Аконит, 1997. 265 с.
19. Raven P., Johnson G. Understanding biology. USA: Times Mirror, 1996. P. 165–304.

Допоміжна

1. Бакаєва Г. Є., Борисенко О. А., Зуєнок І. І. та ін. Програма з англійської мови для професійного спілкування. К. : Ленвіт, 2005. 119 с.
2. Герман Л. В., Шульга І. В., Чорна В. Л., Логінова О. В., Макарська Є. Г., Коврига Ю. В. Англійська мова: навч. посіб. Харків. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. Харків: ХНАУ, 2018. 118 с.
3. Герман Л. В., Турченко В. О. Ділова англійська мова: посібник для студентів магістрантів агрономічного факультету. Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. Х.: ХНАУ, 2014. 145 с.
4. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. Наук. ред. укр. видання д-р пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва. К.: Ленвіт, 2003. 273 с.
5. Крисенко С. М. Новітній англо-український, українсько-англійський словник. Харків: Промінь. 2010. 259 с.
6. Кунатенко Й. Ю., Лавриненко Т. П. English Reading: посібник для позааудиторного читання з англійської мови. К., 2001. 400 с.
7. Карпусь І. А. Французский деловой язык: Учебное пособие. К. : МАУП, 1999. 188 с.
8. Ятель Г. П. Німецька мова. Поглиблений курс. Підручник з перекладу для технічних ВУЗів. К. : Вища Школа, 2002. 123 с.
9. English for Specific Purposes. National Curriculum for Universities. Kyiv, 2005. 108 p.
10. H. Hladun, L. Herman, V. Shastalo [та ін.]. Gardens, parks and landscape design: terms and definitions. Х.: ХНТУСГ, 2018. 160 с.
11. Ibbotson M. Cambridge English for Engineering. Cambridge University Press, 2008. 112 p.
12. Professional English in Use Engineering / M. Ibbotson. Cambridge University Press, 2009. 144 p.
13. Крисенко С.М. Новітній англо-український, українсько-англійський словник. Харків: Промінь. 2010. 259 с.